

„Imacsürben” tartott istentisztelet

Mestergerendán szólt a harang Hejcen

Lélekszámban kicsi, de nagy történelmi múlttal bíró község a Hernád völgyében Hejce. A régi oklevelek Héce néven is említik, s már 1261-ben jelentős hely lehetett, mert az egri püspökség birtokai között tartották számon. A 15. században — a többi abaúji községhez hasonlóan — Hejce is sokat szenvedett az egész Felvidéket rettegésben tartó huszita zsoldosoktól.

A 16. század első harmadában a hazánkban is tért hódító új vallási mozgalom, a reformáció hatására Hejce lakosainak túlnyomó többsége is áttért az új hitre. Az eklézsia híveinek száma annyira megnőtt, hogy 1599-ben már saját prédikátoruk volt. A protestánsok a reformáció kezdetétől fogva nagy fontosságot tulajdonítottak az iskolának, amelyet az egyház „veteményes kertjének” neveztek. Így volt ez Hejcen is, ahová századokon át egy-egy nagyobb diákot vittek a pataki kollégiumból „oskolamesternek”. Ezek közül említik a feljegyzések például Kupa Mihály, utána pedig Regis János nevét. Ellátásukat sorosztólással biztosították a kálvinista hívek.

A 17. században az ellenreformáció következtében igencsak megfogyatkozott a hejcei reformátusok száma. Sokáig templomuk sem volt, az istentiszteletet a szabad ég alatt, vagy „imacsürben” tartották. Amikor a kalapos király, II. József türelmi rendelete megjelent, az akkor 346 lelket számláló hejcei gyülekezet is engedélyt kapott a templom építésére. A 204 évvel ezelőtt, 1790-ben emelt épület azonban még csak oratórium, azaz torony nélküli imaház volt. Harangjuk sem lévén, az egyházi egy nagy nyeles csengővel járta be a falu utcáit, és hívta templomba a híveket.

Elkerülték a hitelfelvételt

Takarékosan gazdálkodnak Encsen

A helyi adók befolyának a kasszába

Sikerként könyvelték el Encs város szeptember 26-ai önkormányzati ülésén, hogy a város kiadásai időarányosan, a terv szerint alakultak, és egyetlen feladat teljesítése sem maradt el pénzügyi nehézségekre való hivatkozással. Az ülés fő napirendi pontja az önkormányzat költségvetésének első félévi végrehajtásáról szóló beszámoló volt, amit Krószter János polgármester előterjesztésében hallgattak meg az egybegyűltek.

Az encsi önkormányzat bevételeinek legnagyobb részét továbbra is a normatív állami hozzájárulások képezik. A féléves adatok összesítése alapján mindezek teljesítése 51 százalékos. A részletező adatok alátámasztják, szinte valamennyi mutató meghaladja az időarányos szintet.

Saját bevételeiket vizsgálva megállapították, hogy az intézményi bevételek 69 százalékában teljesültek. A helyi adókat illetően ehhez a pozitív eredményhez hozzájárult az a gyakorlat, hogy az adókat nemcsak településeikön kérték föl az adóbevallásra, hanem az önkormányzat illetékességi területén végzett valamennyi vállalkozási tevékenységet igyekeztek megadóztatni.

Az ingatlanhasznosításból származó bevételek is kedvezően alakultak. Akadtak kiugróan magas bérletbevételek is: például az IBUSZ-iroda helyisége. A vagyonértékesítés már a beszámoló idejére elérte az egész évre tervezett mértéket.

A bevételi terv legstabilabb eleme az állami hozzájárulás. Mivel a beszámolóban hét hónap pénzügyi adatai szerepelnek, ez egyben azt is jelenti, a második félévben már csak 77 millió fo-

BOMBICZ FENN ÉS LENN (2.)

Edelény az egyetlen állami bánya

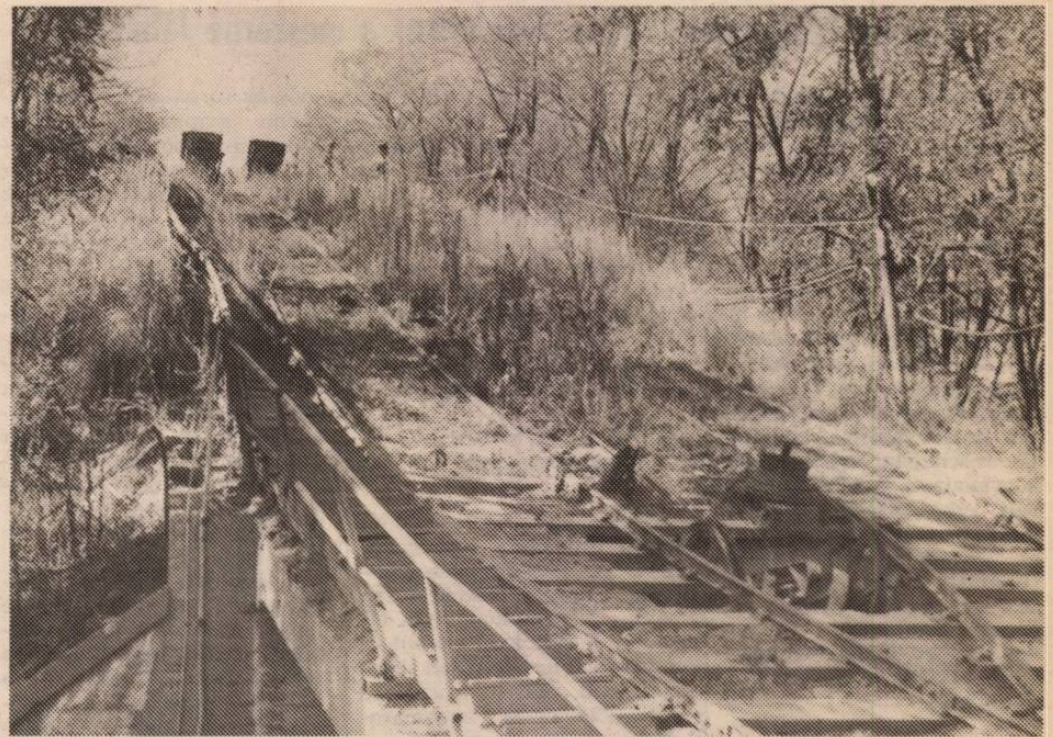
MI LESZ VELED BORSODI VÍZ?

Miközben az edelényi bányára az a sors vár, hogy maximum 1995 végéig termelhet, egyre nagyobb igény mutatkozik a szén iránt, nagy a sorbanállás az aknánál. Bombicz István bányavezető szerint lenne itt elég szén még bőséggel, csak hát a bányákra vonatkozó visszafejlesztés behatóra a jövőt. Pillanatnyilag az országban Edelény az egyetlen állami bánya, évente 300 millió forint állami támogatást kap.

Valójában ez a 300 millió forint az árbevétel és a költségek különbségét hivatott kiegyenlíteni. Kérdés persze, hogy az inflációt ki fizeti.

Az év elején még 960 fizikai dolgozója volt a bányának, s ez a létszám 80 fővel csökkent, jelenleg 880 fizikai és 64 műszaki adminisztratív dolgozó munkálkodik az aknánál. A létszámcsökkenés egyrészt abból is adódott, hogy április elsejével megszűnt a kötélpálya. Tehát így bizonyos létszám feleslegessé vált, ugyanakkor megszabadultak olyan dolgozóktól, akik nem tudtak megfelelni a szigorú fegyelmi követelményeknek. A kötélpálya megszűnése egyébként havi 1 millió forintos költségmegtakarítást jelent, a szén immáron gépkocsival szállítják a bementi osztályozóba. Éves szinten 280 ezer tonna a terv szerint az értékesített szén, ennek 80 százaléka energetikai, 20 százaléka lakossági. Az árbevételnél ugyanakkor bizonyos korrekciót kapnak, mert az osztályozóra beérkező szénnek közül az edelényi a jobb minőségűek közé tartozik.

Hinnénk, hogy a bányánál már az elővájással nemigen foglalkoznak, ám ez nem így van, hiszen a két frontfejtés folyamatos üzembentartásához a 95 év vé-

Április elsejével megszűnt a kötélpálya. A csillék sínparjait benövi a gym.

Bombicz István bányamérnök, edelényi aknavezető büszke arra, hogy bár kapnak állami támogatást, az állami kötelezettségeket maradéktalanul teljesítik.

gég tartó termeléshez 5 elővájó csapat készíti elő a bányát.

Arra a kérdésre, hogy egy ilyen visszafejlesztés alatt levő bányában van-e egyáltalán elegendő gép, alkatrész, Bombicz István megnyugtató választ ad, nevezetesen, idejében sikerült beszerezni a működéshez szükséges eszközöket. Pillanatnyilag tehát nem gépi oldalról kérdéses a bánya, hanem az a nyomasztó, hogy nincs utánpótlás, a jó szakembereket annak idején elküldték nyugdíjba, mondván: a bányák haldokolnak. Egyszóval nehéz megfelelő bányászot találni. Nem vonzó a kereset sem, hiszen egy vajúró nettó keresete föld alatti pótlékkal, műszakpótlékokkal, teljesítményprémiummal, célprémiummal és persze egy-két pluszműszakkal, mindössze 25–30 ezer forint.

Kell a szén, indítottuk az írást, ám aligha valószínű, hogy Edelény-akna esetében módosító döntés születne, mert van 2000-ig elegendő, könnyen megfogható szénvagyon, de sajnálatosan a valamikori BVK szennyezett területe alatt húzódik, ennek felszínre hozatalához a környezetvédők nem járulnak hozzá.

Valószínűleg kevesen tudják, hogy a közkezdvelt Borsodi vizet ebből a bányából hozzák. szivattyúzzák fel, a

bánya mellett található a palackozó is. Felvetődik a kérdés, ha megszűnik a bánya, mi lesz a Borsodi vízzel. Ez tudvalevőleg az úgynevezett agresszív vizek közé tartozik, tehát a beléscsőveket meglehetősen hamar tönkretesz, a bányászoknak is sok gondot okoz. Valójában nem tudni, hogy bánya nélkül mi lenne a helyes megoldás, mármint a víz felszínre hozatalára, mert az elképzelések nem tűnnek tartósan megvalósíthatónak. Elképzelhető, hogy a vetősíkra kintől lefűrnak, de nem biztos, hogy ily módon sikerül beletalálni a vízbe. De bízzuk ezt a szakemberekre. Remélhetőleg a bányával együtt nem szűnik meg a Borsodi víz is.

Bombicz István aknavezető büszke arra, hogy bár állami bányát vezet, tehát kapnak állami támogatást, emellett azonban minden kötelezettségüket teljesítik, tehát befizetik a tb-t, az áfát, az adókat, egyszóval tisztességesen igyekeznek megfelelni a követelményeknek. Jövőre már csak 220 ezer tonna szén értékesí-

tenek, s valószínűleg a létszám csökken 200–220 fővel.

■ ■
Így ér véget a bányák dicsősége. A Bombicz család még hűségesen ragaszkodik a bányához, a bánya még jelent és némi jövőt kínál számukra. Hogy ezután megszakad-e a családi hagyomány, az nemcsak rajtuk múlik. Hadd tegyem hozzá, annyiszor döntöttek már a bányásztról, késve, rosszul, aztán mindig kiderült, hogy a bányászatot nem lehet leírni. Csakhogy amit döntöttek egy tollvonással elintéznek, azt bizony már a mai viszonyok közepe nem lehet a sírból visszahozni. Valószínűleg lesz még bánya, van még annyi bányász is, hogy nekik kitarson, de hogy generációk nőjenek fel, örökökítsék át a bányász kultúrát, szépségeit, áldásait, hasznosságát, arra aligha lehet számítani.

(Vége)

Karosi Imre

Elárvult daru a meddőhányó tövében.

(Czakó Lajos felvételei)